

Evaluatie Iedereen een Meester

- Bezien vanuit maatschappelijk rendement -

Opgesteld door:
LPBL: Merei Lubbe en Veroni Larsen

Op verzoek van:
Stichting Iedereen een Meester
Datum: juli 2023

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. Effecten in beeld.....	5
2.1. Iedereen een Meester	5
2.2. De beleidstheorie	6
3. Effecten in euro's.....	9
3.1. Totale kosten.....	9
3.2. Maatschappelijke baten.....	9
3.2.1. Waardering door scholen.....	10
3.2.2. Ontwikkelingskansen kinderen	11
3.2.3. Zinnvolle tijdsbesteding vrijwilligers	14
3.3. Overzicht kosten en baten.....	15
4. Conclusie & aanbeveling	19
Bijlagen:	
Bijlage I. Stappenplan MKBA	21
Bijlage II. Geïnterviewden.....	22
Bijlage III. Overzicht aantallen leM	23
Bijlage IV. Uurtarieven vrijwilligers.....	24
Bijlage V. Cockpit MKBA-model	25

1. Inleiding

Aanleiding en vraagstelling

Vanaf september 2021 is de pilot *Iedereen een Meester* (leM) van start gegaan met 8 basisscholen in Den Haag. Dit initiatief is ontstaan vanuit de wens om kennis en energie uit de samenleving meer te delen en te benutten voor de ontwikkeling van kinderen. Het uitgangspunt van de stichting Iedereen een Meester is dan ook om de kennis, talenten en kwaliteiten van inwoners in te zetten op scholen. Samen met de deelnemende scholen is gekeken naar vrijwilligersfuncties, ofwel Meester-functies, waar de scholen behoefte aan hebben. Het doel is om op deze wijze samen te werken aan een leer- en leefklimaat waar kinderen en daarmee onze samenleving zich op een positieve manier kunnen ontwikkelen, vanuit de gedachte: *“It takes a village to raise a child”*.

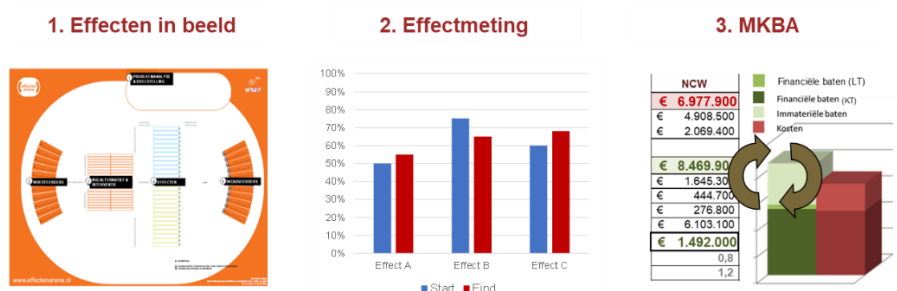
Inmiddels is het tweede schooljaar (bijna) afgerond, hebben meer dan 100 vrijwilligers zich aangemeld en zijn er op 25 basisscholen vrijwilligers actief. Een mooi moment om te evalueren en om terugkijkend meer inzicht te krijgen in de resultaten van de werkwijze. Vragen daarbij zijn: *treden de beoogde effecten van de inzet van vrijwilligers op scholen, zoals een extra aanbod voor kinderen, zingeving bij vrijwilligers en een vermindering van werkdruk, inderdaad op? Welke leerpunten zijn er om het concept mogelijk te verbeteren, te verduurzamen en op te schalen?*

LPBL is gevraagd om deze evaluatie uit te voeren in termen van maatschappelijk rendement. Het instrument dat we gebruiken is de maatschappelijke kosten en baten analyse (MKBA). Na het eerste schooljaar heeft een tussenmeting plaatsgevonden en op dit moment na afronding van het tweede jaar een eindmeting. Onderliggende eindrapportage geeft hiervan de belangrijkste resultaten. De pilot liep dus twee jaar, maar de presentatie van de kosten en baten gaat over één jaar leM, het afgelopen jaar.

Aanpak en leeswijzer

Voor onze aanpak houden wij op hoofdlijnen het stappenplan aan uit *‘Werken aan maatschappelijk rendement, een handreiking voor opdrachtgevers van MKBA’s in het sociale domein’* gepubliceerd door het Ministerie van BZK¹. Het gaat om de volgende drie fasen:

Figuur 1.1. Drie fasen bij het opstellen van een MKBA

Bron: LPBL, Handreiking Werken aan maatschappelijk rendement, BZK

¹ LPBL i.o.v. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

1. *Effecten in beeld.* Op basis van toegezonden stukken, gesprekken met de initiatiefnemers en een workshop EffectenArena met de belangrijkste betrokkenen (zie bijlage voor een toelichting) is een beeld gevormd van de *beoogde* effecten van iedereen een Meester. Hoofdstuk 2 geeft hiervan een korte beschrijving in de vorm van een effectenschema en een uitgewerkte beleidstheorie. Dit is tevens de architectuur van het model.

2. *Effecten in euro's.* De effectmeting is in twee fases uitgevoerd, in het voorjaar van 2022 en 2023. Daarbij hebben we gebruik gemaakt van verschillende bronnen:
  - gegevens van de stichting Iedereen een Meester over de vrijwilligers, de deelnemende scholen en de matches die tot stand zijn gebracht;
  - enquêtes onder de vrijwilligers en de deelnemende scholen over hun ervaringen met het vrijwilligerswerk en de stichting Iedereen een Meester;
  - interviews met de directeurs van drie pilotscholen over hun ervaringen;
  - systematische (geanonimiseerde) interviews met medewerkers van dezelfde pilotscholen over een deel van de kinderen die ondersteund worden door vrijwillige meesters. Deze steekproef van 40 'dossiers' hebben we gebruikt om een inschatting te maken van het niveau van de kinderen bij aanvang van de extra ondersteuning, de vaardigheden waar de meesters op inzetten en de effecten na verloop van tijd.De laatste stap in deze fase was het opstellen van het MKBA-model met de uitkomsten uit de analyse. De resultaten hiervan zijn beschreven in hoofdstuk 3. Overigens gaat het hierbij niet om een hard getal onder de streep. Meer gaat het om inzicht in de belangrijkste effecten, werkzame mechanismen en randvoorwaarden.

3. *Conclusies en aanbevelingen.* In hoofdstuk 4 vatten we de belangrijkste conclusies samen. De analyse geeft daarnaast handvatten voor de doorontwikkeling van de aanpak. Deze aanbevelingen zijn eveneens opgenomen in hoofdstuk 4.

2. Effecten in beeld

Dit hoofdstuk beschrijft de eerste drie stappen in het opstellen van een MKBA². Het gaat om een beschrijving van het project vanuit de probleemanalyse en het nulalternatief (2.1). Hieruit volgen de verschillende beoogde effecten. Deze zijn samengevat in een oorzaak-gevolgschema: de beleidstheorie. Dit is tevens de architectuur van het model (2.2).

2.1. Iedereen een Meester

Probleemanalyse

De werkdruk in het onderwijs is groot en wordt alleen maar groter. Dat geldt zowel binnen als buiten het klaslokaal. Het lerarentekort neemt toe. Dit vraagt mogelijk ook om een andere organisatie van het onderwijs en bijkomend andere disciplines. Hierdoor zou de aard van het werk kunnen veranderen (minder enkel vakinhoudelijk). Concreet biedt Iedereen een Meester een kans op extra handen, waardoor de werkdruk mogelijk kan afnemen. Daarbij is er in Den Haag een groot potentieel aan talentvolle vrijwilligers. Er komt een golf van capabele ouderen die met pensioen gaan en nog graag iets kunnen en willen bijdragen. Het gaat hierbij ook om de mogelijkheid om vitaal ouder te worden (zie ook hieronder bij de kenmerken van de vrijwilligers en bij de effecten in de volgende paragraaf). Daarnaast is een vrijwilligersfunctie een mogelijkheid voor mensen om te 'ruiken' aan het vak en zo te bepalen of zij een switch vanuit hun huidige vak willen maken naar het onderwijs.

Door andere invloeden binnen de school te halen is er een kans om de kinderen een breder venster op de wereld te kunnen bieden. Ook bestaat er een kans op meer en andere voorbeeldfuncties en rolmodellen. Tot slot blijkt uit onderzoek dat de ouderparticipatie, zoals ondersteuning in de klas, bij activiteiten en uitstapjes, in achterstandswijken lager is dan gemiddeld. Iedereen een Meester biedt ook vanuit dit oogpunt een mogelijkheid om bij te dragen aan meer kansengelijkheid.

Werkwijze

Iedereen een Meester beschikt over een grote pool van mensen met diverse expertises en kwaliteiten. Dit zijn inwoners maar ook professionals van organisaties en bedrijven uit de regio. Deze vrijwilligers met hun expertise en talenten worden gekoppeld aan de scholen en hun specifieke behoeften. Voorbeelden zijn ondersteuning bij uitstapjes en projecten, klussen op school, huiswerkbegeleiding, oefenen met lezen, administratie, coaching van het team, communicatie en ICT of het verzorgen van specifieke gastlessen.

De scholen geven aan welke hulp wenselijk is. Iedereen een Meester regelt vervolgens de matching en kennismaking en coördineert de planning. Gezocht wordt naar een geschikte kandidaat in de pool zodat de kinderen en de school de steun krijgen van mensen die passen bij hun vraagstuk. Daarbij zorgt Iedereen een Meester voor het verzekeren van de vrijwilligers, het aanvragen van de VOG verklaring en het oplossen van (eventuele) knelpunten. Iedereen een Meester heeft een website met daarop de diverse vacatures, een overzicht met alle aangesloten scholen en een aparte pagina met de processen en afspraken die zij hanteert voor al haar vrijwilligers. Tot slot onderhoudt Iedereen een Meester een

---

² Zie bijlage voor de 8 stappen van een MKBA

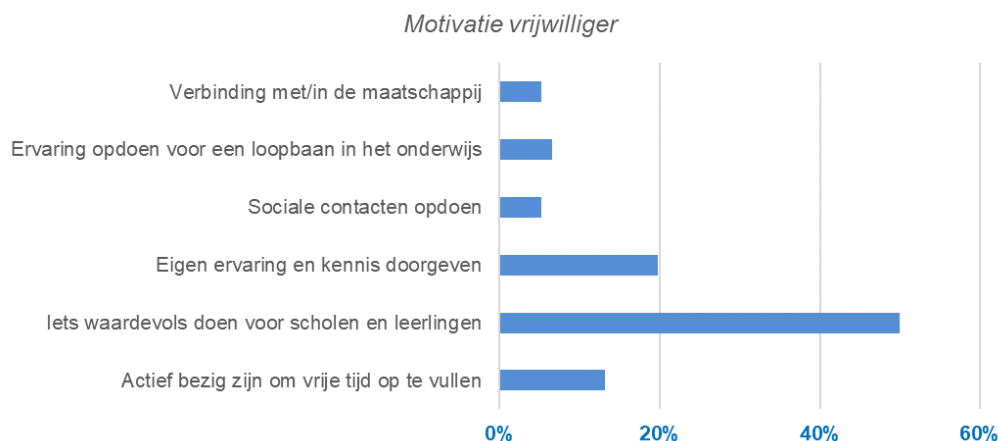
systeem met informatie over haar vrijwilligers en hun talent en expertise, de aangesloten scholen en hun behoefte en de matchinggegevens op niveau van functie en inzet.

In de *situatie zónder ledereen een Meester* is er vooral inzet van vrijwilligers in de vorm van ouders van leerlingen. Daarbij is er, zoals hierboven aangegeven, een groot verschil tussen scholen. Dit is afhankelijk van de ouderbetrokkenheid. Door het toenemende lerarentekort zullen kinderen (eerder) naar huis gestuurd worden of verdeeld worden over klassen.

Kenmerken van de vrijwilligers

Terugkijkend zien we dat veel enthousiaste vrijwilligers zich hebben aangemeld bij ledereen een Meester. Het gaat om zo'n 115 aanmeldingen in twee jaar tijd. Ongeveer 60 procent is ook daadwerkelijk gekoppeld aan een school. Het zijn overwegend wat oudere en hoogopgeleide mensen en twee-derde heeft ervaring in het onderwijs. De helft daarvan heeft zelfs een achtergrond als leerkracht, docent, onderwijsassistent of begeleider in de klas (30%). De werkzaamheden bij ledereen een Meester zijn niet het enige wat zij doen. Ze hebben nog werk, ander vrijwilligerswerk, mantelzorg of andere hobby's of bezigheden. Slechts 10 procent geeft aan geen andere dagbesteding te hebben. De belangrijkste reden of motivatie om zich aan te melden bij ledereen een Meester is het kunnen leveren van een waardevolle bijdrage aan scholen en leerlingen, zie onderstaand figuur.

Figuur 2.2. Overzicht van de belangrijkste motivatie voor deelname (totaal 1^e en 2^e meting)

Bron: Enquête vrijwilligers

2.2. De beleidstheorie

Het inzetten van vrijwilligers op scholen heeft diverse *beoogde* of *verwachte* effecten. In oktober 2021 zijn deze effecten met een aantal betrokkenen (waaronder de deelnemende scholen) onderzocht in een workshop EffectenArena. De uitkomsten zijn samengevat in onderstaand oorzaak-gevolgschema. Aangevuld met deskresearch vormt dit de beleidstheorie van de interventie. De effecten zijn weergegeven ten opzichte van de situatie dat ledereen een Meester er niet zou zijn (*0-alternatief*) en vallen bij drie groepen:

- Scholen: leraren, team en directie;
- Leerlingen en hun omgeving;
- Vrijwilligers zelf.

Hieronder volgt per actor een overzicht van de beoogde effecten zoals genoemd tijdens de workshop.

Scholen: leraren, team en directie

Voor de school zijn de extra vrijwillige meesters een aanvulling op de capaciteiten en kwaliteiten van het team. Dit kan leiden tot een (taken)verlichting. Concreet zijn er meer handen en dus meer handelingsalternatieven voor met name de leerkrachten. Op het moment dat er sprake is van een calamiteit, bijvoorbeeld een zieke leerkracht zonder directe vervanging, kan dit mogelijk ook opgevangen worden door een dekking van lesuren door een pool van vrijwilligers. Dit scheelt werkdruk op school voor andere leerkrachten omdat de kinderen niet verdeeld hoeven te worden over de klassen. Er is minder stress of druk bij ouders omdat de kinderen niet naar huis hoeven. Ook voor de kinderen geeft dit meer rust. Tot slot biedt de inzet van vrijwilligers van iedereen een Meester mogelijk perspectieven voor nieuwe of andere invulling van verschillende rollen in het team en een nieuwe uitoefening van het leraarsvak (in de toekomst), bijvoorbeeld met een leerkracht die meer werkt als regisseur of manager van de leerlijnen / leerproces van het kind.

Leerlingen en hun omgeving

Leerlingen ervaren mogelijk meer aandacht, rust en stabiliteit. Dit kan in combinatie met bijvoorbeeld extra les of instructie leiden tot een verbetering van de (leer)resultaten. Ook kan de motivatie om te leren hierdoor toenemen, bijvoorbeeld door meer voorlezen. Betere onderwijsprestaties werken een heel leven door en hangen samen met een hogere arbeidsproductiviteit, lager gebruik van zorgvoorzieningen en meer kwaliteit van leven. Door meer aandacht en rust is er ook meer kans voor de kinderen op een luisterend oor door een betekenisvolle volwassene. Dit kan dit leiden tot een toename van kwaliteit van leven door meer welbevinden en/of een veiliger gevoel.

Verder zouden leerlingen mogelijk een bredere blik kunnen ontwikkelen. Dat leidt tot een verruiming van hun wereld en daarmee een ontdekken van (andere) talenten, en meer of ander zicht op mogelijkheden "*ik kan dit ook*". De omgeving van de kinderen kan daarbij ook mee ontwikkelen. Ouders kunnen mogelijk ondersteuning krijgen, indien ze dit nodig hebben. Er kan een spin-off ontstaan in het versterken van elkaar (van school naar community en andersom). Tevens kan deze kruisbestuiving leiden tot meer begrip door een toename van diversiteit binnen en buiten de school.

Vrijwilligers

Voor de vrijwilligers betekent het bijdragen op of rond de school een zinvolle tijdsbesteding, ofwel een levensverrijking, waardoor mogelijk de eigenwaarde en vitaliteit toeneemt. Uit onderzoek blijkt dat meedoen een positief effect heeft op het mentale en fysieke welbevinden van mensen. Dit kan leiden tot een lagere eigen ondersteuningsbehoefte en een verlaging van ziektekosten. Voor mensen die anders meer of alleen thuis komen te zitten, kan het een gevoel van samenhang creëren waardoor ze zich minder eenzaam voelen en waardoor mogelijk ook meer begrip voor elkaar ontstaat.

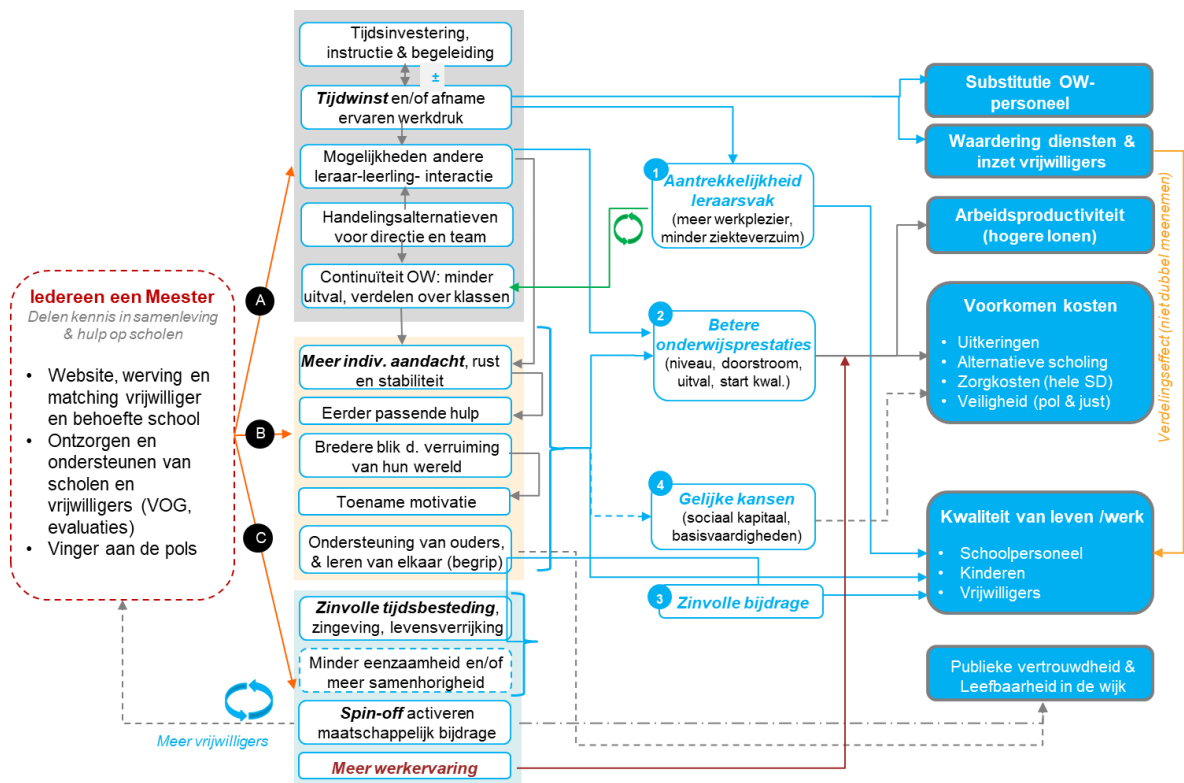
Wellicht ontstaat er ook een spin-off waarbij mensen ook op andere plekken - buiten school - meer voor elkaar gaan betekenen. Het gevoel "*De samenleving dat ben ik, dat zijn wij*". Daardoor kan er een positieve ontwikkeling ingezet worden, waarbij het normaler is of wordt om iets voor elkaar te doen, om iets bij te dragen. Vrijwilligers hebben verschillende talenten en kunnen hun vaak jarenlange ervaring op

deze wijze ten gelde maken. Ook dit leidt tot meer zingeving. Tot slot, is een positief bijeffect het eerder doorstromen richting een betaalde baan. Voor sommige vrijwilligers biedt het werk op de scholen via Iedereen een Meester een mooie werkervaring waardoor ze eerder (dan in het nulalternatief) uitstromen uit de uitkering.

De genoemde *beoogde* effecten zijn samengevat in onderstaand oorzaak-gevolgschema. We noemen dit de beleidstheorie. Links in de figuur staat een korte samenvatting van de werkwijze, rechts staan de maatschappelijke effecten hiervan. In blauw staan de eindeffecten die we in een MKBA van een prijskaartje voorzien.

Figuur 2.3. Effectenschema van Iedereen een Meester

Bron: LPBL, o.b.v. workshop met betrokkenen op 5 oktober 2021

Op hoofdlijnen zien we de volgende vier maatschappelijke effecten:

1. Aantrekkelijkheid van het leraarsvak (meer werkplezier);
2. Betere onderwijsprestaties kinderen;
3. Een zinvolle bijdrage door vrijwilligers (incl. werkervaring);
4. Gelijke kansen;

In de praktijk treden deze effecten in meer of mindere mate op, dit wordt besproken in het volgende hoofdstuk bij de effectmeting.

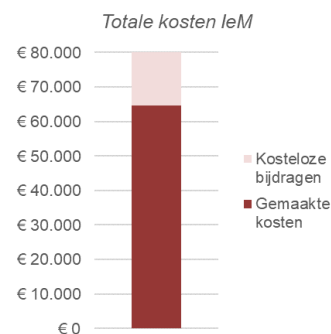

3. Effecten in euro's

In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten van de maatschappelijke kosten en baten analyse. We zetten de kosten van Iedereen een Meester (3.1) af tegen de totale maatschappelijke baten (3.2). Deze worden net als de kosten uitgedrukt in euro's. Het hoofdstuk eindigt met de kosten en baten opstelling van de huidige situatie (3.3).

3.1. Totale kosten

Voor het in kaart brengen van de werkelijk gemaakte kosten gebruiken we het overzicht uit het verantwoordingsdocument van Iedereen een Meester. Het gaat daarbij om daadwerkelijk uitgegeven bedragen maar ook om niet-financiële bijdragen van betrokken mensen en partijen. Velen hebben in de opstartfase van Iedereen een Meester hun expertise en uren kosteloos beschikbaar gesteld. In een MKBA nemen we ook deze kosten mee. Kosten voor eenmalig onderzoek worden buiten beschouwing gelaten. De totale kosten om vrijwilligers en scholen te werven, te matchen en te ondersteunen, komen daarmee op zo'n € 80.000 euro. Onderstaand figuur laat deze kosten zien.

Figuur 3.1. Overzicht werkelijke kosten Stichting Iedereen een Meester per jaar³

Kosten IeM		
Bureaunkosten	€	65.431
Personeel	€	57.272
Overig	€	8.159
Kosten t.b.v. vrijwilligers	€	14.609
Werving vrijwilligers	€	8.934
Ondersteuning vrijwilligers	€	500
Kosten Binden en Boeien Vrijwilligers	€	5.175
Totale kosten	€	80.040
Kosten per actieve vrijwilliger per jaar	€	1.404

Bron: Verantwoordingsdocument IeM, december 2022

Er waren het afgelopen schooljaar 57 actieve vrijwilligers, zie ook bijlage 3 voor een overzicht van de aantallen. Omgerekend zijn de totale kosten € 1.400 euro per actieve vrijwilliger.

3.2. Maatschappelijke baten

De maatschappelijke baten die hier tegenover staan vallen op hoofdlijnen uiteen in de volgende drie onderdelen. In de paragrafen hieronder volgt een toelichting op de berekening:

1. Waardering vrijwillige werkzaamheden door de scholen;
2. Ontwikkelingskansen van kinderen;
3. Zingeving en werkervaring voor vrijwilligers.

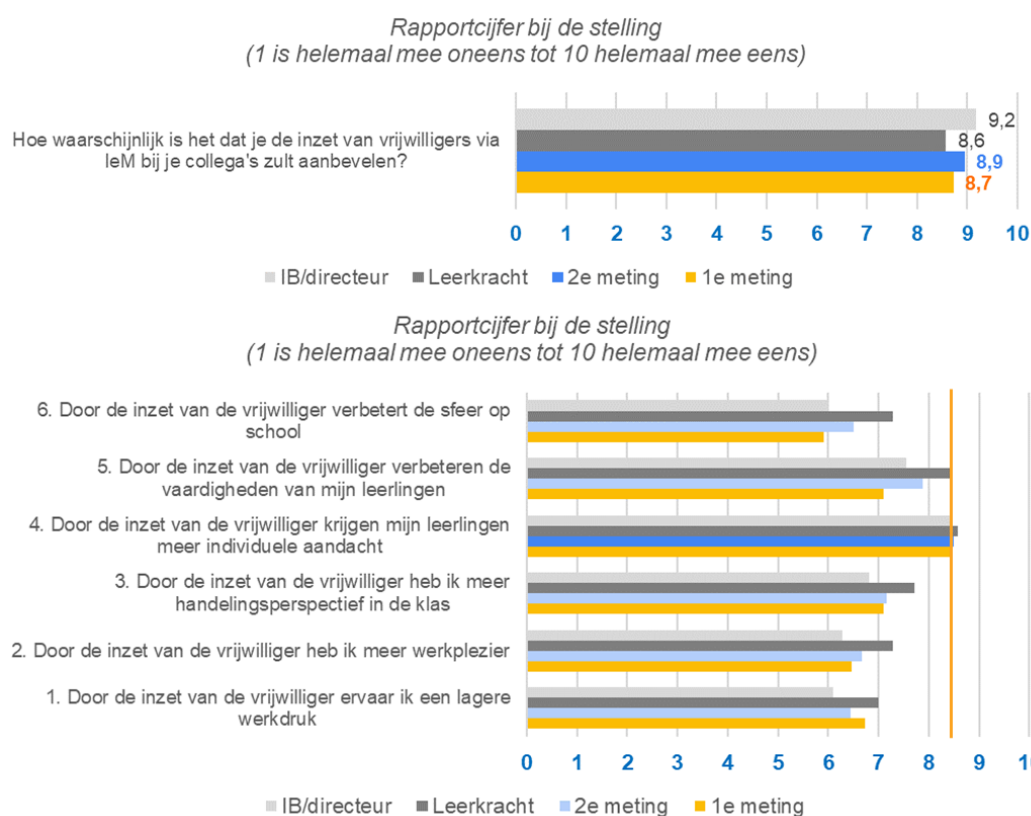
³ Formeel gaat dit om de kosten van aug 2021 t/m dec 2022. De eerste maanden waren de daadwerkelijke uitgaven vrijwel nihil.

3.2.1. Waardering door scholen

De waardering voor de werkzaamheden die de vrijwilligers uitvoeren binnen de deelnemende scholen is groot. Uit een enquête onder leerkrachten en schoolleiders blijkt een zeer hoge waardering voor de inzet van vrijwilligers via Iedereen een Meester. Zowel dit jaar, in de 2^e meting, als bij de eerste meting in 2022 is het gemiddelde cijfer bijna een negen, zie onderstaand figuur.

Figuur 3.2. Rapportcijfers van de scholen voor de vrijwilligers van IeM

Bron: Enquête scholen

De waardering is het hoogst voor de toename aan individuele aandacht die de kinderen in de klas krijgen. Uit het figuur blijkt verder dat leerkrachten op alle aspecten hoger scoren dan de directeuren en intern begeleiders. Een hoger dan gemiddeld cijfer (oranje lijn) gaat naar de stellingen 'door de inzet van de vrijwilliger verbeteren de vaardigheden van mijn leerlingen' en 'door de inzet heb ik meer handelingsperspectief in de klas'.

Deze aspecten kwamen ook in de interviews sterk naar voren. Tevens komt het overeen met de behoeften die scholen vooraf hadden aangegeven in een vragenlijst bij aanmelding. Circa 80 procent van de scholen geeft daarin aan behoefte te hebben aan een ondersteuner in de klas voor extra begeleiding bij taal, rekenen of voorlezen. Gevraagd naar de belangrijkste behoeften gaat het ze om:

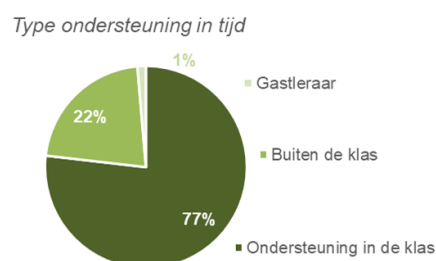
- Meer extra aandacht voor leerlingen (50%);
- Positieve ontwikkeling leer- en leefklimaat (20%);
- Verlichting van lerarendruk (20%).

Directeuren geven daarbij in de interviews aan dat ze graag werken met een vast gezicht, een vrijwilliger die onderdeel wordt van het team, die het liefst voor twee dagdelen of meer beschikbaar is per week. Minder dan drie uur per week wordt als (te) onrustig ervaren en willen ze in de meeste gevallen liever niet. De ondersteuning *buiten* de klas komt bij ongeveer 10 procent van de scholen naar voren als belangrijkste behoefte. Het geven van gastlessen wordt hier niet genoemd. Uit de interviews komt naar voren dat dit te maken heeft met de organisatorische druk die losse gastlessen met zich meebrengen.

Totaal aantal uur vrijwillige inzet in een (school)jaar

Voor de MKBA kijken we naar de telbare en meetbare output. In totaal waren er 57 vrijwilligers actief in het afgelopen jaar op 25 scholen. Zonder de gastleraren zijn dit er 48, waarvan 39 als ondersteuner in de klas en 9 buiten de klas werkzaam zijn. De ondersteuners in de klas zijn voor de helft nieuw, dat wil zeggen in de loop van dit jaar gekoppeld, en de andere helft is actief gebleven na een match in het vorige schooljaar. Dit laatste is belangrijk voor het bepalen van de duurzaamheid van de match. Gemiddeld zijn zij (al) bijna 16 maanden actief. Omgerekend naar schoolweken en inclusief de nieuwe vrijwilligers met kortere doorlooptijd komen we op gemiddeld 22 actieve weken. Gemiddeld zijn ze zo'n 6 uur per week op de scholen. In totaal gaat het dus om ruim 5.100 uur extra ondersteuning in de klas. Voor de ondersteuning buiten de klas komen we op een totaal van 1.300 uur. Het aantal uren gastlessen is met 90 uur nog beperkt (1 procent). In totaal is er ruim 6.500 uur vrijwillige inzet.

De maatschappelijke waarde van vrijwilligerswerk is afhankelijk van het type werk. Voor de ondersteuning binnen de klas wordt gerekend met 15 euro⁴ per uur, buiten de klas met 8 euro⁵. Dit geldt voor het deel van de uren waarvoor géén sprake is van substitutie van een professionele kracht. Voor de ondersteuners in de klas gaat het om 90 procent van de inzet. De totale baten hiervan zijn 80.000 euro. Een deel valt bij de leerkrachten in de vorm van meer werkplezier, handelingsperspectief en een verlichting van de werkdruk. Een ander deel wordt doorgegeven aan de kinderen. Zij ervaren meer individuele aandacht. Los van het effect hiervan op de leerprestaties van de kinderen heeft dit op zichzelf al een maatschappelijke baat.

Uit de steekproef (zie hieronder) blijkt dat in 10 procent van de gevallen de werkzaamheden van de vrijwilliger anders (als zij er niet zouden zijn) gedaan zouden worden door een professionele kracht. Het zogenaamde substitutie-effect komt daarmee op zo'n € 9.000 euro⁶.

3.2.2. Ontwikkelingskansen kinderen

Een groot deel van de vrijwillige meesters wordt ingezet voor extra ondersteuning, in kleine groepjes of individueel. Zij hebben de tijd om met leerlingen 'extra meters' te maken op het gebied van lezen of rekenen. Op basis van een steekproef van 40 leerlingen (op drie scholen) die deze extra ondersteuning

⁴ Bron: Renske Hoefman et al, 2018. Gebaseerd op onderzoek in Nederland onder vrijwilligers die informele zorg verlenen. Dit komt overeen met het bedrag dat in eerder onderzoek werd gevonden voor de waarde van vrijwilligerswerk in het onderwijs (bijlage III)

⁵ Vergoeding voor informele arbeid / klusjes. Zie voor een overzicht van de prijzen per uur per type activiteit bijlage III.

⁶ Voor de uurprijs rekenen we met 35 euro per uur, wat gemiddeld is voor een klassenassistent

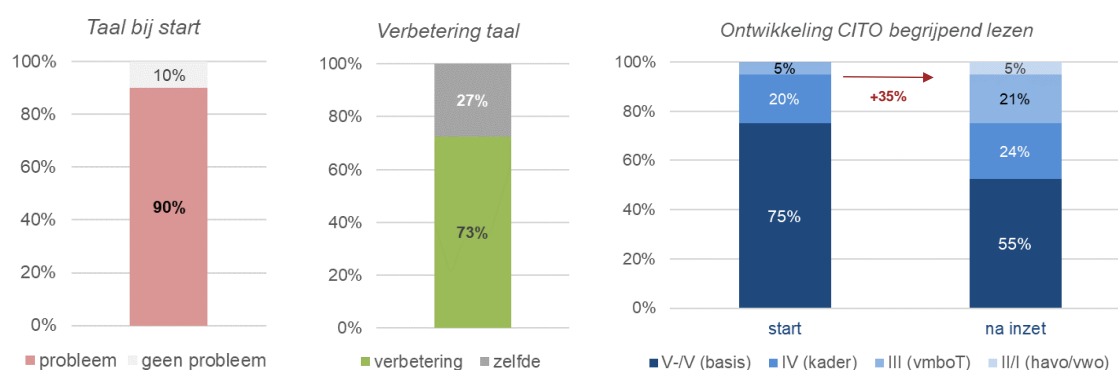

krijgen is gemeten of, en in welke mate, hun leerresultaten ook verbeteren en in hoeverre dit (naar schatting) is toe te schrijven aan de inzet van de vrijwillige meesters.

Taalvaardigheid

Van de leerlingen die ondersteuning krijgen heeft 90 procent een taalachterstand bij start. Dat betekent dat zij op zowel technisch als begrijpend lezen ruim onvoldoende scores. In de loop van de ondersteuningsperiode laat bijna driekwart een verbetering zien in de leerprestaties. In ongeveer 35 procent van de gevallen is die verbetering zo groot dat het gepaard gaat met een stijging van het niveau⁷. Onderstaand figuur laat dit zien.

Figuur 3.3. Ontwikkeling van kinderen op taal

Bron: LPBL dossieranalyse, 1^e en 2^e meting.

Rekenvaardigheid

Uit de dossieranalyse bleek dat in de tweede meting ook de leerprestaties op het gebied van rekenen sterk verbeterden (figuur 3.4). Dit was meer dan in de eerste meting. Waarschijnlijk is dit terug te relateren aan de ontwikkeling die plaats vond in de manier waarop de vrijwilliger werd ingezet. Op basis van de ervaringen in het eerste jaar werd in het tweede jaar nauwer samen gewerkt met de rekencoördinator. Dat leidde ertoe dat met name de kinderen werden aangemeld waarvan werd ingeschat dat zij wat extra oefening nodig hadden 'om eruit te halen wat erin zit' (betere selectie). Daarnaast werd meer aandacht besteed aan instructie aan de vrijwilliger. De figuur laat zien dat bijna 60 procent van alle ondersteunde leerlingen een probleem had met rekenen. Iets meer dan de helft van de leerlingen liet een verbetering zien en voor ruim één derde ging dit gepaard met een stijging in het niveau⁸.

Overigens zijn hierin *alle* kinderen meegenomen die extra ondersteuning hebben gekregen van de vrijwillige meester. En dus niet alleen de kinderen met ondersteuning op rekenen. Uit onderzoek blijkt namelijk dat extra ondersteuning op het gebied van taal (in potentie) ook leidt tot verbetering van de rekenprestaties omdat leerlingen de instructies beter begrijpen⁹.

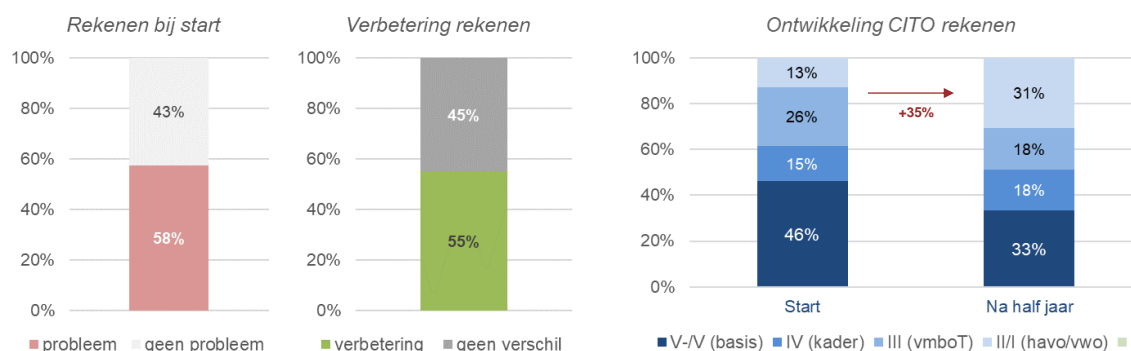
⁷ Om dit te bepalen zijn de cito-scores op begrijpend lezen gebruikt en vertaald naar (uiteindelijke) uitstroomniveaus.

⁸ Hiervoor zijn de cito-scores voor rekenen gebruikt

⁹ Zie onder meer Kansrijk Onderwijsbeleid van het CPB (2016 en 2020)

Figuur 3.4. Ontwikkeling van kinderen op rekenen

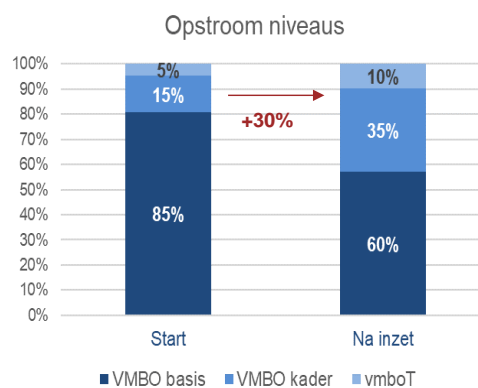
Bron: LPBL dossieranalyse, 1^e en 2^e meting.

Opstroom en attributie

Op basis van de niveauverbetering op het gebied van taal en rekenen is een inschatting gemaakt van de gemiddelde niveaustijging van de ondersteunde kinderen. Daaruit blijkt dat ongeveer 30 procent een niveau stijgt (zie figuur hiernaast).

Bij de interpretatie van deze resultaten is het begrip *attributie* belangrijk: welk deel van deze gevonden resultaten kan worden toegeschreven aan de inzet van de vrijwilliger?

- Bijna alle kinderen op de pilotscholen komen binnen met een achterstand. Binnen het reguliere programma in de klas is dan ook al heel veel aandacht voor en inzet op taal en rekenen, met een forse ontwikkeling tot gevolg. Een vergelijking van de groepen binnen de steekproef mét en zonder extra inzet op taal of rekenen, laat zien dat naar schatting ongeveer 50 procent van de verbetering ook zonder extra inzet had plaats gevonden (dus met alleen het reguliere programma in de klas).
- De inzet van de vrijwilliger is vaak onderdeel van een aantal *extra* maatregelen die *tegelijkertijd* worden ingezet, zoals remedial teaching, tutorlezen, Studenten voor Educatie of extra ondersteuning door onderwijsassistenten. Uit de steekproef blijkt dat een leerling die ondersteuning krijgt van een vrijwilliger van Iedereen een Meester gemiddeld nog twee andere interventies krijgt.

Op grond van het bovenstaande is de attributie van de niveaustijging ongeveer *15 procent*. Dat wil zeggen: 15 procent van het gevonden effect van 30 procent (is 4,5%) is toe te schrijven aan de inzet van de vrijwilliger van Iedereen een Meester. Dit gevonden resultaat komt overigens sterk overeen met bevindingen uit de literatuur over de effecten van extra ondersteuning op taal en rekenen in kleine groepen¹⁰.

Tot slot bleek uit de dossieranalyse dat de verbetering van de leerprestaties niet altijd blijvend is. Zodra de extra ondersteuning stopt is er een risico op terugval naar het oude niveau. In de MKBA houden we

¹⁰ Zie het CPB Kansrijk Onderwijsbeleid (2016 en 2020), met name tabel 1.2 op pagina 10 van de uitgave uit 2020

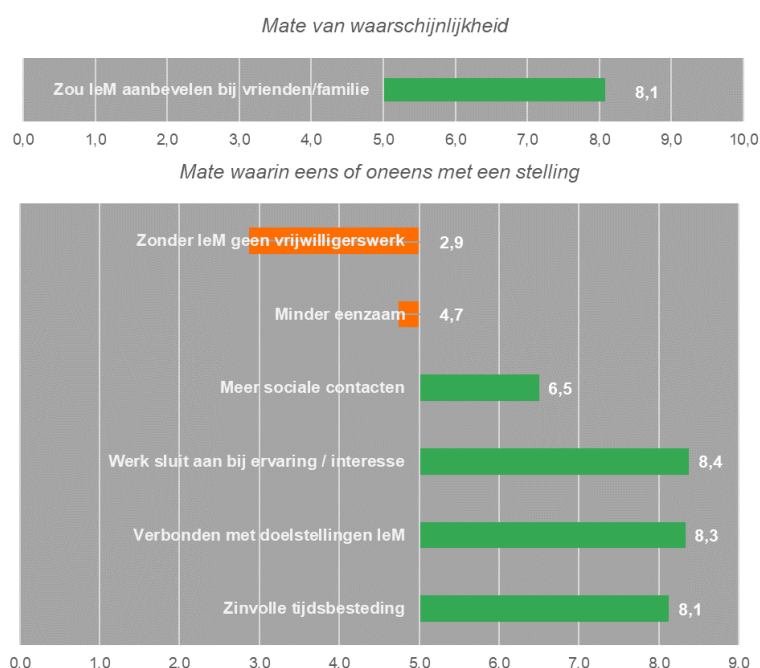
daar rekening mee door een extra attributie mee te nemen voor het lange termijn effect van de inzet¹¹. In de toekomst zou het effect op de leerprestaties ook te zien moeten zijn in de uitstroom van groep 8 leerlingen van deelnemende scholen. In de bijlage is een voorbeeldanalyse opgenomen voor de drie steekproefscholen en de 8 scholen waar Iedereen een Meester is gestart¹².

De uiteindelijke maatschappelijke baten van de verbeterde leerprestaties zijn 32.000 euro. Deze baten vallen op lange termijn en bestaan deels uit extra productiviteit (die zich vertaalt in een hoger inkomen voor de leerlingen) en deels uit voorkomen maatschappelijke kosten voor bijvoorbeeld uitkeringen, zorg en veiligheid.

3.2.3. Zinvolle tijdsbesteding vrijwilligers

Vrijwilligers van Iedereen een Meester ervaren een zinvolle tijdsbesteding. Het werk dat zij doen sluit aan bij hun interesse en ervaring. Zij kunnen deze doorgeven en daarmee van betekenis zijn voor scholen en kinderen. Ze voelen zich verbonden met de doelstelling van Iedereen een Meester en doen op deze manier ook meer sociale contacten op. Kortom, er is een hoge waardering voor de eigen vrijwillige bijdrage. Maar ook de organisatie van Iedereen een Meester scoort hoog. De kans is groot dat zij Iedereen een Meester aanbevelen bij vrienden of familie, zie onderstaand figuur.

Figuur 3.5. Mate van eens of oneens met verschillende stellingen

Bron: Enquête onder vrijwilligers

¹¹ De inzet in de dossieranalyse startte gemiddeld in groep 5 en duurde gemiddeld de helft van een schooljaar. Dat is 12,5% van de resterende onderwijstijd in het PO.

¹² Daarin zien we dat in de 8 pilotscholen het uitstroomniveau van de leerlingen in 2022 iets is toegenomen ten opzichte van 2021. Zonder nadere analyse is echter niet duidelijk of dit effect al is toe te schrijven aan de vrijwilligers van Iedereen een Meester.

Het is niet zo dat de vrijwilligers zonder Iedereen een Meester geen dagbesteding of ander vrijwilligerswerk zouden hebben. De meeste deelnemers hebben al een daginvulling en zonder Iedereen een Meester hadden zij ander vrijwilligerswerk gedaan. Vrijwilliger zijn bij Iedereen een Meester heeft dan ook niet een vermindering van het gevoel van eenzaamheid als direct effect (binnen deze groep).

Wel zien we in de praktijk dat een aantal vrijwilligers concrete werkervaring opdoet. Vooraf gaf iets minder dan 10 procent aan dat dit een belangrijke motivatie was om mee te doen. Nu, na een looptijd van twee jaar, zien we dat drie mensen een betaalde baan hebben gekregen op de school waar zij hun vrijwillige inzet deden. We gaan ervan uit dat deze uitstroom naar betaald werk één jaar eerder plaats vindt dan in het nulalternatief (als Iedereen een Meester er niet zou zijn)¹³. Het gaat om twee onderwijs-assistenten (allebei fulltime in dienst genomen) en een administratief medewerker. Omgerekend per jaar is dit 2 procent (fulltime) en 1 procent (parttime) van het aantal actieve vrijwilligers. De maatschappelijke baten van iemand die fulltime uitstroomt uit de uitkering bedragen ongeveer 27.000 euro en zijn verdeeld over extra inkomen voor de vrijwilliger enerzijds en anderzijds voor de overheid bespaarde uitkerings- en uitvoeringslasten en extra inkomstenbelasting. Voor een parttimer (0,4 fte) zijn de maatschappelijke baten ongeveer 5.000 euro.

De zinvolle tijdbesteding van de vrijwilligers vertaalt zich in een toename aan *kwaliteit van leven*. Zij investeren hun tijd, maar ontlenen hier ook waarde aan. Anders zou men het immers niet doen. In totaal bestaat de inzet uit ruim 6.500 uur in het afgelopen jaar. De maatschappelijke waarde hiervan is 89.000 euro¹⁴. Volgens de richtlijnen van het CPB rekenen we met een surplus van 15 procent voor de toename aan kwaliteit van leven (a.g.v. meer zingeving). Dit is het stukje dat vrijwilligers meer waarde ontlenen dan dat hen dit in bestede uren kost. Per saldo gaat het afgerond om zo'n 13.000 euro¹⁵.

3.3. Overzicht kosten en baten

Wanneer we vervolgens de kosten voor de inzet van 57 actieve vrijwilligers in één jaar afzetten tegen de verschillende baten van deze inzet zien we een positief maatschappelijk rendement. De maatschappelijke kosten-batenverhouding is 2,1. Dat wil zeggen dat iedere geïnvesteerde euro ongeveer het dubbele oplevert. De belangrijkste baten zitten in de waardering van de vrijwillige inzet. Dit valt enerzijds bij de kinderen in meer kwaliteit van leven doordat ze meer individuele aandacht krijgen en anderzijds bij leerkrachten die meer werkplezier ervaren¹⁶. Wanneer deze immateriële baat niet wordt meegenomen en enkel gekeken wordt naar de financiële baten en kosten (dus zonder de kosteloze bijdragen) resulteert een financiële kosten-baten verhouding van 1,1. De financiële baten (op korte en langere termijn) van Iedereen een Meester wegen dus ook in financieel opzicht op tegen de gemaakte kosten. Onderstaand figuur laat dit zien.

---

¹³ Voor een meer uitgebreide toelichting op de achterliggende duurmodellen voor uitstroom uit de uitkering zie onder meer LPBL 'Amsterdamse aanpak statushouders' (2017), LPBL 'Pilot VIA '(2021) en SEO 'Gemeentelijke re-integratiebeleid vergeleken' (2011)

¹⁴ Dit is het resultaat van $1.300 \times € 8$ plus $5.200 \times € 15$

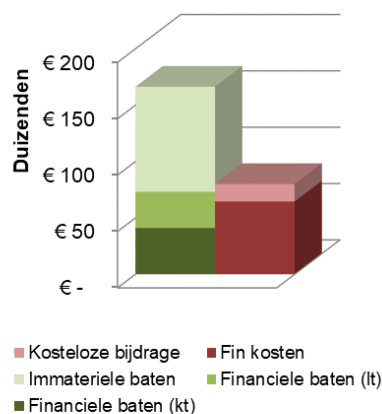
¹⁵ Kengetal van 15% op basis van studies CPB

¹⁶ De waarde van de vrijwillige inzet wordt in totaal één keer meegenomen. Zoals de metafoor uit de OEI-leidraad voor het opstellen van MKBA's beschreven staat, neem je enkel de volume toename mee van de steen die je gooit in de vijver en niet alle doorgegeven rimpelingen. Dit zouden immers dubbelstellingen zijn. In dit geval verdelen we de totale baten gelijkmatig over de kinderen en de leerkrachten / scholen.

Figuur 3.6. Overzicht Kosten en Baten Iedereen een Meester (NCW¹⁷)

KOSTEN	NCW
Totale kosten	€ 80.000
1. Kosten IeM	€ 80.000
a. Personeel	€ 57.272
b. Overig	€ 22.768
2. Kosten extra begeleidingstijd	€ -
BATEN	
Totale baten	€ 166.300
1. Substitutie OW-professional	€ 9.000
2. Waardering vrijwilligers	€ 93.100
a. Kinderen	€ 34.700
b. Leerkrachten & overig personeel	€ 45.100
c. Vrijwilligers	€ 13.300
3. Ontwikkelingskansen (LT)	€ 32.200
a. Productiviteit	€ 16.100
b. Voorkomen kosten	€ 16.100
4. Uitstroom naar werk	€ 32.000
a. Bespaarde uitkeringen	€ 21.200
b. Extra inkomen	€ 8.900
c. Extra inkomstenbelasting	€ 1.900
Saldo (baten minus kosten)	€ 86.300
Financieel K-B-verhouding	1,1
Maatschappelijk K-B-verhouding	2,1

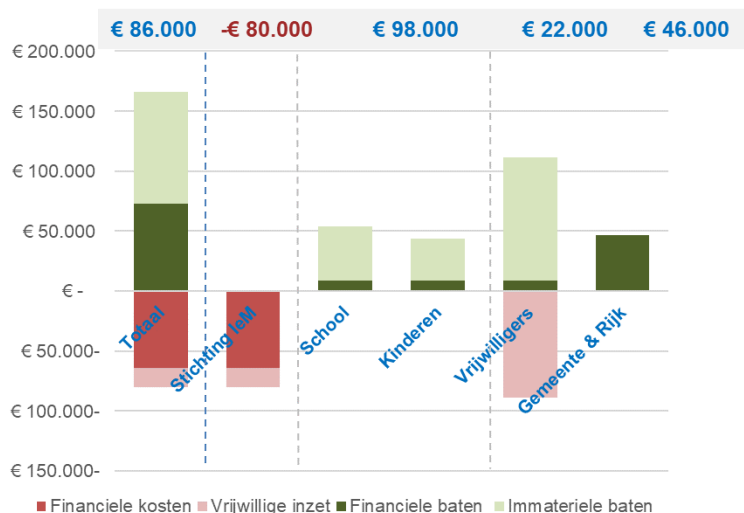

Bron: LPBL MKBA-model IeM

Verdelingseffecten

Naast de totale kosten en baten voor de maatschappij als geheel is het ook belangrijk om te kijken naar de verschillende betrokken partijen. Onderstaand figuur laat de verdelingseffecten zien.

Figuur 3.7. Verdeling van kosten en baten over de verschillende betrokken partijen

Bron: LPBL MKBA-model IeM

¹⁷ Voor het berekenen van de netto contante waarde (toekomstige baten omrekenen naar de waarde van vandaag) hanteren we de richtlijnen uit de werkgroep discontovoet (ministerie van Financiën). De discontovoet bedraagt 3% en bestaat uit een risicovrije discontovoet (0%) en een risico-opslag (3%). Voor onderwijsprojecten is de aanbeveling om te rekenen met een discontovoet van 5%.

Duidelijk is dat de stichting Iedereen een Meester de kosten heeft. In dit figuur zijn de inkomsten die zij krijgt van verschillende fondsen buiten beschouwing gelaten¹⁸. Het saldo voor de deelnemende scholen en de kinderen samen komt neer op bijna 100.000 euro. Het grootste deel hiervan zijn immateriële baten in de vorm van meer werkplezier en een toename aan kwaliteit van leven. De scholen hebben financiële baten doordat de vrijwilliger soms werk overneemt van een professionele kracht (*substitutie*). Bij kinderen vallen financiële baten in de verre toekomst zodra de toename aan ontwikkelingskansen verzilverd wordt in hogere lonen. Vrijwilligers investeren tijd maar daar staat meer zingeving tegenover. En voor diegenen voor wie Iedereen een Meester ook een concrete werkervaringsplek is, waaruit betaald werk volgt, is er een financiële baat in de vorm van een hoger inkomen. Tot slot zien we dat ook gemeente en Rijk profiteren van de vrijwillige inzet bij Iedereen een Meester. Zo zijn er voorkomen maatschappelijke kosten en hogere inkomstenbelasting op de langere termijn.

Gevoeligheidsanalyse van de resultaten

De belangrijkste meerwaarde van de uitgevoerde analyse is niet het getal onder de streep maar de mogelijkheden die het opgestelde model biedt voor het doorrekenen van scenario's voor opschaling en verduurzaming. Hieronder laten we in een aantal scenario's zien wat het effect is van het zogenaamde 'draaien aan de knoppen' van het model. Dit kan tevens gezien worden als een gevoeligheidsanalyse van de resultaten:

- *Kosten per actieve vrijwilliger.* Op dit moment zijn de kosten per actieve vrijwilliger zo'n 1.400 euro. De kosten zijn 80.000 euro en *het aantal actieve vrijwilligers* was het afgelopen jaar 57. Ongeveer de helft hiervan was nieuw, dat wil zeggen dit jaar geworven en gekoppeld aan een school. Stel dat de lijn van de afgelopen twee jaar zich doorzet¹⁹ dan komen we op 85 vrijwilligers voor volgend jaar. Bij gelijkblijvende kosten gaan de gemiddelde kosten per actieve vrijwilliger richting de 900 euro. De maatschappelijke kosten-baten verhouding verbetert hierdoor sterk en wordt 3,0. Iedere geïnvesteerde euro levert drie keer zoveel op aan maatschappelijke baten.
- *Kosten per uur vrijwillige inzet.* Een andere knop om aan te draaien ligt in het verlengde hiervan. Het gaat om de *duurzaamheid* van de match. Op dit moment zijn de gemiddelde kosten relatief laag (12 euro per uur). Wanneer de gemiddelde inzet van de vrijwilligers naar 3 uur per week gaat (i.p.v. 6 uur) en de wisseling in het vrijwilligersbestand toeneemt, gaat dit ten koste van het totaal aantal uren vrijwillige inzet. Bij een gemiddelde doorlooptijd van 12 weken in plaats van 22 weken, halveert het aantal beschikbare uren (van 6.500 naar 3.250). De gemiddelde kosten stijgen en zijn 25 euro per uur. De samenstelling van het bestand speelt hierbij ook een rol. Wanneer er bijvoorbeeld meer gastleraren komen (die gemiddeld minder uur en minder weken actief zijn) kan de gemiddelde uurprijs ook omhoog gaan. Het maatschappelijk saldo daalt met 50.000 euro.
- *Inzet op een grote populatie achterstandsleerlingen.* Op dit moment zien we een duidelijk meetbaar effect op de onderwijsprestaties van de kinderen. Wanneer we in het model een gemiddelde klas nemen in plaats van een achterstandspopulatie verliezen we een aanzienlijk deel van de baten. Het saldo neemt af met ruim 30.000 euro en het financiële saldo wordt daarmee negatief. Waarschijnlijk

¹⁸ O.a. Stichting FS Tijmstra, Fonds 1818, VSB fonds en Fonds Santheuvel Sobbe

¹⁹ Een kwart stopt en het totaal aantal actieve vrijwilligers verdubbelt zich (zodat oud en nieuw opnieuw 50/50 verdeeld is)

is dit nog een onderschatting, omdat het de vraag is of de extra individuele aandacht (en daarmee de kwaliteit van leven voor de kinderen maar ook de toename in werkplezier) in dezelfde mate optreedt op een school waar de ouderparticipatie al hoog is. Daarnaast laat ook internationaal onderzoek zien dat extra ondersteuning vooral effectief is voor kinderen met een achterstandspositie²⁰.

- *Uitstroom naar werk.* Een onbedoeld bijeffect van Iedereen een Meester is de concrete werkervaring die het werken op de scholen oplevert voor sommige vrijwilligers. Meer actief hierop inzetten kan de maatschappelijke kosten-baten verhouding sterk verbeteren. De baten vallen niet alleen bij de vrijwilligers zelf maar ook de gemeente profiteert, door voorkomen uitkeringslasten. Met één persoon extra aan het werk door Iedereen een Meester gaat de kosten-baten verhouding naar 2,5. Hierbij ligt een samenwerking met de afdeling participatie vanuit de gemeente Den Haag voor de hand. Ook voor de Haagse scholen is het interessant gezien de huidige krapte op de arbeidsmarkt. Dit geldt voor zowel de ondersteuning in als buiten de klas.
- *Verbetering bij eenzaamheid.* In de afgelopen twee jaar bestond de pool vrijwilligers uit voornamelijk hoog opgeleiden, waarvoor het gevoel van eenzaamheid niet of nauwelijks speelt. Toch is het voor te stellen dat hier in de toekomst meer gericht op wordt geworven. Net als bij het vorige punt is het logisch om hierin samen op te trekken met de gemeente. Dus niet alleen voor de mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt maar ook de voor de mensen met een grote afstand, waarvoor vrijwilligerswerk via Iedereen een Meester wellicht de eerste stap is op de participatieladder: een stap uit sociale isolatie naar weer meer meedoen. In het model staat dit effect nu nog op nul. Stel dat dit voor 15 procent van de vrijwilligers geldt dan gaat ook hiermee de maatschappelijke kosten-baten verhouding naar 2,5.

---

²⁰ CPB, Kansrijk onderwijsbeleid, 2016 en 2020

4. Conclusie & aanbeveling

Iedereen een Meester heeft een positief maatschappelijk rendement

De analyse laat zien dat Iedereen een Meester grote maatschappelijke baten heeft. Iedere euro die wordt geïnvesteerd levert (in maatschappelijk opzicht) het dubbele op. Ook in financieel opzicht is er een positief rendement. De deelnemende scholen zijn heel tevreden. Dat geldt met name voor de extra ondersteuning in de klas door zelfstandig werkende en capabele vrijwilligers, die vaak ook al ervaring hebben in het onderwijs. Hierdoor - en doordat veel van de vrijwilligers tenminste twee dagdelen komen - zijn de vrijwilligers snel inzetbaar en zijn leerkrachten relatief weinig tijd kwijt met inwerken en begeleiden.

De inzet van de vrijwilligers leidt ertoe dat kinderen die dat nodig hebben extra aandacht krijgen. De steekproef laat zien dat dit direct leidt tot vooruitgang op taal en rekenen. Dat vergroot de kans op opstroom en dus uiteindelijk uitstroom op een hoger eindniveau. Daarvoor is het (voor een deel van de leerlingen) wel van belang dat de ondersteuning blijvend is: stoppen kan leiden tot terugval.

Ook vrijwilligers geven hun werkzaamheden én de ondersteuning door Iedereen een Meester een hoog cijfer. Voor hen is belangrijk dat zij een waardevolle bijdrage kunnen leveren en een zinvolle tijdsbesteding hebben. Daarnaast is het voor sommige vrijwilligers een concrete werkervaringsplek. Het verminderen van eenzaamheid is op dit moment geen effect, omdat dit bij de huidige vrijwilligersgroep geen probleem is.

De belangrijkste succesfactoren van Iedereen een Meester zijn de kwaliteit van de matching, de ondersteuning door de stichting en de hoge kwaliteit van de vrijwilligerspool. Door de aandacht hiervoor krijgen scholen een vrijwilliger die goed aansluit bij hun behoefte en hoge kwaliteit levert en zijn de matches langdurig.

Kansen voor doorontwikkeling en uitrol

Het initiatief Iedereen een Meester is gestart in Den Haag, maar zou op meer plaatsen maatschappelijke impact kunnen hebben. Er is nu ook duidelijk *momentum* voor opschaling naar een grotere schaal. Recent publiceerde de Onderwijsraad 'Schaarste schuurt' waarin zij scholen onder meer adviseert om de organisatie van het werk te herzien en, naast bevoegde leerkrachten, ook gebruik te maken van de inzet van anderen. En vorig jaar nog riepen de Ministers van Onderwijs de maatschappij op om met onorthodoxe maatregelen te komen in de aanpak van het lerarentekort. Het ligt dus voor de hand om voor de landelijke opschaling een beroep te doen op innovatiemiddelen van OCW.

Iedereen een Meester kan in de eerste plaats bijdragen door - net als nu in Den Haag - *extra ondersteuning* te bieden in de klas, zoals hulp bij lezen of rekenen, individueel of in kleine groepjes. De evaluatie laat zien dat dit veel maatschappelijke baten heeft. Vooruitkijkend zou de stichting met *gastleraren* ook meer invulling kunnen gaan geven aan het advies van de Onderwijsraad om het werk anders te organiseren. Bijvoorbeeld door één schoolmiddag per week 'over te nemen' en te vullen met gastlessen, zodat de capaciteit van bevoegde leerkrachten benut kan worden voor het basiscurriculum. De afgelopen maanden blijkt uit gesprekken met de betrokken scholen dat hier een groeiende behoefte aan is.

De kansen voor iedereen een Meester liggen daarbij met name in inzet op scholen met grote personele tekorten en scholen met een achterstandspopulatie. Om die potentiële maatschappelijke impact ook waar te maken is het belangrijk om bij de doorontwikkeling de sterke punten vast te houden: een hoge kwaliteit van de vrijwilligers en duurzame matches met deelnemers die bereid zijn zich voor meerdere uren per week, voor langere tijd, te verbinden aan een school.

Logische partners voor uiteindelijke verduurzaming van de aanpak zijn schoolbesturen en gemeenten. Schoolbesturen hebben te maken met grote personele vraagstukken en hebben dus direct baat bij de inzet van iedereen een Meester. Daarnaast ligt het voor de hand om op te trekken met de afdeling Werk & Participatie van gemeenten. Iedereen een Meester biedt immers kansen voor de 'bovenkant' van hun bestand door werkervaringsplekken te bieden in een sector met hoge baankansen. Maar er zijn ook mogelijkheden voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, voor wie iedereen een Meester wellicht de eerste stap is naar weer meedoen.

Kortom, iedereen een Meester leidt tot een *win-win-win*: meer mogelijkheden in de scholen, meer zingeving en werkervaring voor de vrijwilligers en meer ontwikkelingskansen voor de kinderen!

-0-0-0-

Bijlage I. Stappenplan MKBA

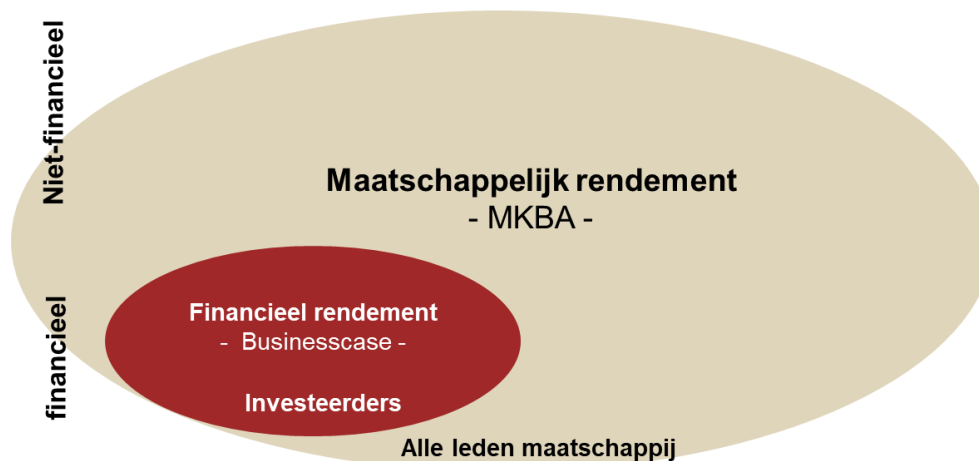
Een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) brengt op een systematische en samenhangende manier alle door een project veroorzaakte effecten in kaart en vergelijkt deze met de situatie waarin het project niet wordt uitgevoerd (het nulalternatief). De baten van het project worden net als de kosten uitgedrukt in euro's. Dit geldt ook voor de zaken die geen direct prijskaartje hebben, zoals geluidsoverlast, een mooi uitzicht of je veilig voelen. Als de baten vervolgens groter zijn dan de kosten, dan zorgt het project voor een toename van de maatschappelijke welvaart.

Een MKBA geeft de volgende inzichten:

- welke positieve en negatieve effecten zijn er?
- Hoe verhouden de kosten zich tot de baten?
- Welke risico's en onzekerheden zijn er?
- Wie profiteert en wie betaalt?

Kenmerk van een MKBA is dat de effecten voor alle individuen binnen de maatschappij in kaart worden gebracht en dus niet alleen voor de initiatiefnemers. De MKBA vindt zijn oorsprong in de economische (welvaarts)theorie. Basisidee is dat voorkeuren van individuen in de maatschappij leidend moeten zijn bij afwegingen in overheidsbeleid en dat deze voorkeuren in geld uit te drukken zijn.

Figuur B2.1. Wat is een MKBA?

Bron: LPBL

De MKBA systematiek in het sociaal domein volgt zoveel mogelijk de in Nederland gangbare OEI-methodiek. Deze methodiek is vanaf 1998 ontwikkeld in opdracht van het ministerie van Verkeer en Waterstaat en het ministerie van Economische Zaken²¹. Onderstaand stappenplan is hierop geïnspireerd.

²¹ De kern van de methodiek is aanvankelijk vastgelegd in de zogeheten OEI-leidraad: Eijgenraam, Koopmans, *et. al.*, 2000: *Evaluatie van infrastructuurprojecten; leidraad voor kosten-batenanalyse, Deel I: Hoofdrapport & Deel II: Capita Selecta*. Gelijktijdig werd een aantal onderliggende deelstudies gepubliceerd. In latere jaren volgden meerdere aanvullingen op de leidraad.

Figuur B2.2. Stappenplan MKBA

Bron: LPBL o.b.v. OEI-leidraad

Bijlage II. Geïnterviewden

- Karin Weijermans, directeur Prins Willem Alexander school
- Souhaila el Bojaddaini, intern begeleider Prins Willem Alexander school
- Danielle Web, directeur OBS Houtwijk
- Dominique den Hoedt, docent nieuwkomersgroep OBS Houtwijk
- Frank van Zanten, groepsleerkracht en adjunct-directeur OBS Houtwijk
- Debby Sopacua, directeur De Baanbreker
- Stefan van Zaalen, groepsleerkracht en rekencoördinator De Baanbreker
- John Swildens, coördinator gastlessen Iedereen een Meester
- Marjolijn Grijs, initiatiefnemer Iedereen een Meester

Bijlage III. Overzicht aantallen IeM

	21/22	22/23	Totaal	gem # uren p.	gem # mnd	gem # weken actief in 22/23	Gem # uur per vrijw.	Totale uren
Totaal aangemeld	43	71	114					
Nog te plaatsen		17	17					
Niet geplaatst	8	23	31					
Actief	22	26	48	6	9			
Inactief, actief geweest	13	5	18	7	12			
Totaal actief geweest 21/22 & 22/23	35	31	66	6	10			
<i>Actief geworden van alle aanmeldingen</i>			<i>58%</i>					
<i>Inactief geworden in 21/22</i>	<i>8</i>							
	<i>23%</i>							
Totaal actieve vrijwilligers in 22/23	26	31	57	6	6	23	135	6.534
Gastleraar	4	5	9				10	90
Buiten de klas	3	6	9	6	7	24	144	1.296
Ondersteuner in de klas	19	20	39	6	6	22	132	5.148

Bijlage IV. Uurtarieven vrijwilligers

bepaling uurtarieven vrijwilligers en professionals

uurprijs vrijwilligers		uurprijs professionals	
	gemiddelde		
computer & administratie	€ 15,00	computer & administratie	€ 35,00
begeleiding en verzorging	€ 8,00	begeleiding en verzorging	€ 49,66
huishouden	€ 8,00	huishouden	€ 24,50
klusjes	€ 8,00	klusjes	€ 24,50
onderwijs	€ 15,00	onderwijs	€ 30,00
overig	€ 8,00	overig	€ 24,50
vervoer	€ 8,00	vervoer	€ 24,50
		NB: MaDI's	€ 68,00
		NB: welzijn	€ 5,71
		computerhulp aan huis Haarlem / Kist ICT diensten Haarlem / All Computer Haarlem	
		NZA tarief voor PGB inkoop begeleiding individueel	
		kostendekkende tarief Abvakabo voor alphahulpen	
		idem huishouden	
		gemiddelde van 3 bijlesinstituten in Haarlem	
		idem huishouden	
		idem huishouden	
		per uur in Amsterdam (Sociaal Raadslieden, SHV etc)	
		per uur in het Huis vd Wijk (geschat)	

TARIEVEN PROFESSIONALS : Bron: NRC handelsblad 4 februari: tarieven in thuiszorg lopen zeer uiteen

tarief per uur	
minimum (Emmen)	€ 17,70
basis (Abvakabo)	€ 24,50
maximum (Amsterdam)	€ 23,93

dit is volgens Abvakabo FNV het kostendekkende tarief (Bron: lokale monitor werk en inkomen 2012)

TARIEVEN PROFESSIONALS: :bron: Radar ondersteuning bij PGB zorginkoop (o.b.v. NZA 2013)

tarief per uur	
begeleiding individueel basis	€ 49,66
begeleiding groep 18+ (PGB)	€ 9,75

gebaseerd op 39 euro per dagdeel van 4 uur

TARIEVEN PROFESSIONALS: Welzijn Amsterdam

tarief per uur	
minimum per unieke bezoeker	€ 250,00 per jaar
maximum per unieke bezoeker	€ 400,00 per jaar

aantal uren gebruik min 70 per bezoel geschat o.b.v. : vaste bezoekers 2 x per week x 2 uur x 45 weken / incidentele bezoekers eenmalig x 2 uur
aantal uren gebruik max 100 per bezoeker per jaar

prijs per uur	€ 2,50	minimum
prijs per uur	€ 5,71	maximum

uurtarief SHV door Madi's € 68,00 bron: subsidieverordening Amsterdam Oost
of MW en Sociaal raadslieden € 72,85 bron: Kontext, MW en SR in gemeente Heemstede

VRIJWILLIGERS / INFORMELE ARBEID bron: Nibud, tarieven voor oppassen

min	€ 5,00
max	€ 10,00
gemiddeld	€ 7,50

VRIJWILLIGERS / INFORMELE ARBEID bron: internet, bedrag per uur voor schoonmaaksters

min	€ 8,00
max	€ 15,00
gemiddeld	€ 11,50

VRIJWILLIGERS / INFORMELE ARBEID bron: internet, bedrag per uur voor bijles geven (bedrag dat naar student gaat, niet de

min	€ 8,00
max	€ 25,00

gemiddeld € 15,00 geschat o.b.v. marktplaats en hulpstudent.nl

PROFESSIONALS: bijles op instituten in Haarlem

	per uur
studiekring	€ 36,00
studiehulp Haarlem	€ 22,50
huiswerkbegeleiding Haarlem	€ 30,00
gemiddeld	€ 29,50

Bijlage V. Cockpit MKBA-model

Eén jaar leM

